

Retorn a la foscor

El color negre no ha deixat mai de ser moda, però és que ara arrasa com a concepte estètic molt més enllà de la confecció. La música i les tribus urbanes més identificades amb el color i la idiosincràsia de la foscor han deixat de ser peces de museu, i ara regnen als clubs més alternatius, convertits en part de la fauna 'chic' del carrer. La moda es devora ella mateixa, i com als anys 80, l'avantguarda serà altra vegada gòtica, cibernètica i sinistra. Uuuh, quina por!

Era possible? Era sinistra aquella joveneta que em vaig trobar mirant un castell pirotècnic en falles? O portava el rosari penjant de la mà per devoció? Potser m'havia passat amb la dosi nocturna de bunyols, i l'enfit em feia flipar? Perquè... No havien mort tots aquests individus?

Doncs no. De fet, em vaig assabentar que ara triomfen com la Coca-Cola. Durant molt de temps, el seu estil barroc i recargolat de vestir (veneració al negre punky i, especialment, als símbols parareligiosos o macabres) era cosa de caricatura. Però ara han ressuscitat amb una força quasi mística. Mai millor dit, tenint en compte la devoció filosòfica pel més enllà i les referències de la tribu urbana de què parlem: els gòtics, o sinistres, o afterpunk. I és que si el punk ha estat ressuscitat com a concepte estètic per superfirmes com Gucci o Dolce & Gabbana, per què no havia de retornar una de les seues conseqüències?

Del punk a l'afterpunk. Perquè l'anomenada "onada sinistra" no va ser altra cosa, originalment, que l'evolució sofisticada d'alguns grups d'influència punk que volgueren sobreviure al final del moviment que havien liderat els Sex Pistols. Però mentre que el punk escopia a la cara del sistema amb actituds de destrucció i ràbia, els afterpunk es rebel·laven contra el sistema refugiant-se en una torre d'ivori pintada d'estètica postromàntica, perversa i sadomasoquista, una estètica que buscava la provocació i l'autenticitat.

La música que li feia de banda sonora bevia de diverses fonts, conjugant la guitarra amb l'electrònica primigènia: el nexce comú era el barroquisme psicodèlic, i una voluntat d'experimentació musical basada en la foscor. Mentre que el pop de l'època era un cant melancòlic al ritme de la vida, i els badalls de la febre

funky de finals dels setanta havien derivat en la spaghetti disco, els sinistres cantaven al turment de viure, als símbols de la mort: eren com una pel·lícula de terror, però en música. Música sinistra més o menys rabiosa, més o menys gòtica, plena de violència poètica, inquietant i impactant.

Gòtics ahir i avui. "La música gòtica mai no ha acabat d'anar-se'n", diu Mortis DJ, un dels actuals dinamitzadors del moviment gòtic a València, que va impulsar un festival de sons sinistres a la ciutat durant les passades falles, "el que passa és que va deixar de ser moda". Efectivament, els anys vuitanta a València, molt per damunt de Barcelona -ciutat que ara és, en canvi, el centre neuràlgic de *revival* sinistre- foren els de l'estètica macabra i sexy. Elles eren princeses negres que compraven roba importada de Londres. Ells, aspirants a vampirs que s'apanyaven com podien per semblar-ho. Tots s'aplegaven a Chocolate, una discoteca en què algunes sessions semblaven un multitudinari "tren de la bruixa". Bandes com Christian Death, Alien Sex Fiend, Damned, i, sobre tot, Siouxsie and the Banshees, Bauhaus, The Cure i Sisters of Mercy, es convertiren en ídols que barrejaven la foscor, els udols per la mort del punk, la melangia postromàntica i les referències simfòniques. La diferència entre els sinistres d'aquella fornada i els de l'actualitat és que els d'ara són menys... esnobs. Els sinistres dels vuitanta no ballaven, es limitaven a mantenir-se immòbils com morts en vida mentre els altaveus emetien ràfegues de so infernal. De fet, tot i que algunes de les xiques més guapes de Chocolate eren supersinistres, la majoria d'elles no en treien benefici carnal, perquè lligar era massa vulgar, massa terrenal, massa humà: allí les tenies recolzades en un taulell, assegudes en la foscor.

Totes aquestes imatges són escenes del festival Estigla que es va celebrar a la sala Bounty de València les passades falles. Els assistents intentaven allunyar-se de l'obvietat de les festes fallares participant en unes sessions que emparaven diferents aspectes del moviment sinistre, sobretot la moda i la música.

Les drogues i la bisexualitat també formen part de la llegenda d'aquella generació de rebels passius.

Engolits pel sistema. Però la moda sinistra, amb tota la seua filosofia d'autenticitat antisistema, va acabar engolida pel sistema. L'èxit massiu va ser la mort del moviment, que va influir en la moda durant llargs anys. Però, de mica en mica, en tots els pobles començaren a brollar jovenets que imitaven l'estètica dels primers sinistres, fins degradar-ne la primigènia autenticitat elitista. Aquella forma de vestir es va devaluar fins que, finalment, en compte de provocar por, provocava riure. En la música, la decadència va venir aparellada. Bandes com Simple Minds o Depeche Mode, que havien conjugat el pop amb referències electròniques molt fosques,

El públic sinistre d'avui és sobretot jove, és estudiant i es rebel·la contra la vulgaritat i l'avorriment

es llançaren de cap a la conquesta de la fama mundial i acabaren perdent-se pel camí. El mateix va passar amb The Cure. I la preponderància d'altres moviments musicals i estètics molt més oberts i eclèctics, com és el relacionat amb la cultura de ball electrònic, va anar arraconant l'onada sinistra en una caixa de records perduts...

La renaixença... Fins ara. Ara, perquè tornen els vuitanta, i tot allò relacionat amb aquella dècada estrafolària es torna a venerar. Ara, perquè ha estat la matei-

xa electrònica la que ha donat noves ales a noves concepcions de foscor. El discjòquei novaiorquè Danny Tenaglia, considerat com el més influent de l'actualitat, va ser un dels primers programadors musicals que va decidir empenyer el so house cap a terrenys més foscos i lisèrgics. El house és una barreja de conceptes tecnològics sobre una ànima de funky. Tenaglia va decidir que, partint d'aquest esperit desinhibit, el house també podia servir per explorar sons sintètics foscos, hipnòtics i malal·tissos, terrenys que l'acostaren al trance,

El barroquisme sinistre combat el minimalisme en moda i música que ha imperat en els darrers anys

que és la modalitat més hipnòtica i grandiloqüent de dansa electrònica. Altres disc-jòqueis internacionals de gran renom i influència, com ara Deep Dish, Sasha, John Digweed, Nick Warren, Dave Seaman, Danny Howells o Steve Lawler, han begut de les fonts de Tenna-glia per convertir la tenebra rítmica en moda mundial.

Certament, els clubbers del món tenen poc a veure amb els gòtics que segueixen estructures musicals més tradicionals, però la barreja entre els uns i els altres creix en la intersecció de sons que defineixen l'onada sinistra actual. Perquè, després d'uns anys de minimalisme i de lluminosa sobrietat en moda i música, ha retornat el gust pel barroquisme i per les atmosferes més fosques. Torna la pell pàl·lida com a signe d'elegant protesta contra la dictadura del bronzejat epidèrmic. En les darreres desfilades internacionals de supermarques de Milà i París, han destacat les referències a l'estètica sinistra. La decadència mòrbi-

da es feia present en peces farcides de transparències fosques, vels mortuoris i cares làngüides. Musicalment, l'onada sinistra actual fa equilibris entre allò que es duu a Amèrica del Nord (superestrelles del rock industrial d'arrels macabres com Trent Reznor o Marilyn Manson) i el que circula a Europa (grups com Rammstein). L'onada gòtica d'ara es troba més relacionada amb l'electrònica –dura i distorsionada, això sí– que no amb la guitarra. Això no vol dir que avui no s'extraguen udols torturats a les cordes d'una guitarra, de fet moltes bandes de trash metal, les del rock més dur, són "satàniques", és a dir, que fan gala de parafernàlia i lletres molt macabres.

Els clubs de la foscor. Però quan l'alta costura i les multinacionals discogràfiques es preocupen per un tema, el carrer ja ha fet camí. I això succeeix amb aquest fenomen. Els sinistres actuals, gent d'entre setze i trenta anys, gent de l'antiga escola dels vuitanta

i gent que ha arribat a l'adolescència escoltant el mite d'aquells anys –un mite que ara s'explota en moltes sessions *remember* de discoteca–, es vesteixen en botigues com les valencianes Elektric, Dràcula o Taller de Brujas. Es reuneixen en clubs com Nocturna, a Barcelona, en festes que impulsa el col·lectiu Anima, o en festivals com l'anomenat Estigia, que Mortis DJ, amb la també disc-jòquei Alison, va organitzar a la sala Bounty de València. "És un moviment que creix –diu Mortis– i de moment ens coneixem tots; aglutinem art, cultura, moda i una certa reivindicació 'anarca'." No hi ha sales específiques, però sí clubs itinerants. "El gruix del públic sinistre d'avui són estudiants que lluiten contra l'avorriment i la vulgaritat." El negre és la seua manera de rebel·lar-se, i fanzines com *Nosferatu*, la seua manera de comunicar-se. El negre ha tornat. I vol quedar-se. Però, això sí, amb voluntat d'expansió. Perquè si abans la moda sinistra era símbol d'exclusivitat, ara és, sobretot, símbol de contracultura, i símbol de contracultura a l'abast de tothom. "És possible recórrer als mercadets per a vestir-se de manera gòtica –diu Mortis–, només cal imaginació". Doncs això.

Joan M. Oleaque